

Handläggare
Inger Wistedt, tfn 508 21 842
Sivan Månsson, tfn 508 21 074

Älvsjö stadsdelsnämnd
2007-05-15

Yttrande till Arbetsmiljöverket gällande arbetsmiljön vid förskolan Bullerbyn

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som sitt yttrande till Arbetsmiljöverket.

Cecilia Uddenfeldt
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Arbetsmiljöverket genomförde en inspektion 2007-03-15 vid förskolan Bullerbyn, Johan Skyttes väg 325-327, Älvsjö. Inspektionen behandlade förskolans systematiska arbetsmiljöarbete, belastningsergonomi samt störande buller. Inspektion gjordes i förskolans kök samt på avdelningarna.

I inspektionsmeddelandet redovisas brister i det systematiska arbetsmiljöarbetet avseende buller, systematisk undersökning av förekomsten av störande buller i verksamheten samt kunskap om störande bullers inverkan på arbetsmiljön. Vidare saknas säkerhetsdatablad för farliga kemiska ämnen i kök och städ, ögonspolningsutrustning samt att arbetshöjden på skötborden inte går att anpassa efter personalens olika längd.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom resultatenhet 3 och personalavdelningen. Samverkan har skett med skyddsombud 2007-04-24. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen 2007-05-10.

Bakgrund

Arbetsmiljöverket genomförde en inspektion 2007-03-15 vid förskolan Bullerbyn, Johan Skyttes väg 325-327, Älvsjö. Inspektionen behandlade det systematiska arbetsmiljöarbetet, belastningsergonomi och störande buller. En rundvandring gjordes i förskolans kök och till avdelningarna på förskolan. I verkets inspektionsmeddelande 2007-03-16 (se bilaga 1) redovisas brister i arbetsmiljön med åtföljande krav på åtgärder. Inspektionen fann brister i kunskap om störande buller på förskolan och åtgärder mot buller. Säkerhetsdatablad saknades på farliga kemiska ämnen i förskolans kök liksom ögonspolsutrustning. Dessutom går inte arbetshöjden på skötborden att anpassa efter personalens olika längd. Före 2007-06-15 ska Arbetsmiljöverket informeras om vilka åtgärder som vidtagits med anledning av brister och krav som ställts.

Arbetsmiljöverkets krav och förvaltningens svar

Som svar på Arbetsmiljöverkets krav gällande förskolan Bullerbyn lämnar förvaltningen följande yttrande.

1. Undersökning, riskbedömning och åtgärder

Arbetsmiljöverkets krav

Ni ska som ett led i ert systematiska arbetsmiljöarbete göra en undersökning och riskbedömning av det störande buller som kan förekomma i verksamheten.

Utifrån resultatet av er undersökning/riskbedömning ska ni vidta de åtgärder som behövs. De åtgärder som inte kan vidtas omedelbart ska föras in i en skriftlig handlingsplan. Av handlingsplanen ska det framgå när åtgärderna ska vara genomförda och vem som ska se till att de genomförs. Genomförda åtgärder ska följas upp.

Förvaltningens svar

En undersökning och riskbedömning av det störande bullret har gjorts och handlingsplan har upprättats (se bilaga 2). Handlingsplanen har diskuterats med skyddsombudet 2007-04-24 och med medarbetarna på arbetsplatsträff (APT) 2007-04-12.

2. Kunskaper

Arbetsmiljöverkets krav

Ni ska se till att det i verksamheten finns tillräckliga kunskaper om riskerna med störande buller för att undvika ohälsa hos personal och elever.

Förvaltningens svar

På APT 2007-04-07 har buller diskuterats och en pärm "Att minska på bullret" har iordningställts med aktuella föreskrifter om buller. Pärmerna kommer att gås igenom successivt på APT under resten av året.

3. Säkerhetsdatablad***Arbetsmiljöverkets krav***

Ni ska inventera samtliga kemiska produkter i förskolan och se till att säkerhetsdatablad för de kemiska produkterna med farosymbol som ni hanterar finns tillgängliga för personalen. Ni ska också se till att personalen får kunskaper om riskerna vid hanteringen med de olika kemiska ämnen som hanteras på förskolan.

Förvaltningens svar

Inventering är gjord 2007-04-23 och säkerhetsdatablad är beställda. Kemiska produkter med farosymbol kommer att ersättas med produkter utan farosymbol där detta är möjligt. Personalen kommer att informeras om riskerna vid hanteringen av de olika kemiska ämnena på APT och arbetet beräknas vara klart 2007-08-17.

4. Ögonspolning***Arbetsmiljöverkets krav***

På de ställen där frätande diskmedel hanteras ska ögonspolsutrustning med tillräcklig kapacitet finnas lätt åtkomlig liksom skyddsglasögon. Platsen för ögonspolning ska vara tydligt skyltad och vägen dit ska vara fri från hinder.

Förvaltningens svar

Ögonspolsutrustning är beställd liksom skyltar och kommer att placeras i köket och på personaltoaletten som ligger utanför köket. Arbetet beräknas vara klart 2007-08-17.

5. Belastningsergonomi***Arbetsmiljöverkets krav***

Ni ska se till att samtliga skötbord på förskolan går att anpassa efter personalens olika längd.

Förvaltningens svar

För att anpassa skötborden till personalens längd kommer pallar att inköpas för dem som är korta. För de längre medarbetarna kommer extra dyna att inköpas och läggas på skötborden. Arbetet beräknas vara klar 2007-08-17.

Bilagor

1. Arbetsmiljöverkets inspektionsmeddelande
2. Riskbedömning och handlingsplan över störande buller på förskolan Bullerbyn

ARBETSMILJÖ VERKET

INSPEKTIONSMEDDELANDE

Datum
2007-03-16

Vår beteckning
AIST 2007/12465

Sid
1 (5)

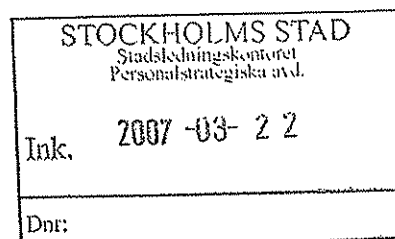
Distriktet i Stockholm
Lars Isgren, 08-475 01 53

Stockholms kommun
Stadsledningskontoret
105 35 STOCKHOLM

Resultatet av inspektionen

Ert org. nr 212000-0142
Arbetsställe Förskolan Bullerbyn
Besöksadress Johan Skyttes väg 325-327, Älvsjö
Besöksdatum 2007-03-15
Deltagare i inspektionen: Ingrid Wistedt, biträdande rektor
Håkan Brodén, huvudskyddsombud
Ingrid Westermarck, förskollärare
Lars Isgren, arbetsmiljöinspektör

Ni ska före den 15 juni 2007 informera Arbetsmiljöverket vad ni har gjort med anledning av de brister och krav vi redovisar här. Av svaret bör framgå att skyddsombudet har tagit del av redovisningen till oss. Var vänlig ange vår beteckning i svaret. Se 7 kap 3 § arbetsmiljölagen.

Brister och krav

1. Undersökning, riskbedömning och åtgärder

Brist

Ni har inte gjort någon systematisk undersökning av förekomsten av störande buller i verksamheten. Vid inspektionen noterades bland annat att ljuddämpande åtgärder inte vidtagits av störande ljud från en del stolar, bord, dörrar, hårda trähyllor m.m. som kan försämra ljudmiljön/akustiken. Det finns risk för trötthet och stress som på sikt kan påverka personalens hälsa.

Buller kan leda till negativa effekter på prestation och koncentrationsförmåga. Även vid bullernivåer som är lägre än de nivåer som anges som hörselskadliga finns risk för besvär som trötthet, irritation och upplevelse av stress som på sikt kan påverka personalens hälsa.

Det är viktigt att arbeta så målinriktat som möjligt med bullerfrågorna. Det innebär att arbetsgivaren ska upprätta ett åtgärdsprogram för att minska personalens bullerexponering. Ett sådant program ska vara en tydlig beskrivning av vilka åtgärder som kommer att genomföras för att sänka bullerexponeringen för personalen.

Krav

1 a. Ni ska som ett led i ert systematiska arbetsmiljöarbete göra en undersökning och riskbedömning av det störande buller som kan förekomma i verksamheten.

Se 8 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:1 med ändring i AFS 2003:4) om systematiskt arbetsmiljöarbete och 5 § (AFS 2005:16) om buller.

1 b. Utifrån resultatet av er undersökning/riskbedömning ska ni vidta de åtgärder som behövs. De åtgärder som inte kan vidtas omedelbart ska föras in i en skriftlig handlingsplan. Av handlingsplanen ska det framgå när åtgärderna ska vara genomförda och vem som ska se till att de genomförs. Genomförda åtgärder ska följas upp.

Se 10 § AFS 2001:1 och 4 § AFS 2005:16 om buller. Se även 34 § AFS 2000:42 om arbetsplatsens utformning.

2. Kunskaper

Brist

Det är viktigt att det inom organisationen finns kunskaper om störande bullers inverkan på arbetsmiljön. Ni saknar tillräcklig kunskap om detta.

Krav

2. Ni ska se till att det i verksamheten finns tillräckliga kunskaper om riskerna med störande buller för att undvika ohälsa hos personal och elever.

Se 6-7 §§ AFS 2001:1 med ändring i AFS 2003:4.

3. Säkerhetsdatablad

Brist

I förskolans kök hanteras maskindiskmedel som är märkt med farosymbol (frätande) samt andra rengöringsmedel med farosymbol som används vid städning av förskolans lokaler. Ni saknar säkerhetsdatablad (tidigare kallat varuinformationsblad) för produkterna. Risk finns att kökspersonal samt

personal som städar inte vet hur de ska hantera produkterna om de får stänk i ögonen.

Krav

Ni ska inventera samtliga kemiska produkter i förskolan och se till att säkerhetsdatablad för de kemiska produkterna med farosymbol som ni hanterar finns tillgängliga för personalen. Ni ska också se till att personalen får kunskaper om riskerna vid hanteringen med de olika kemiska ämnen som hanteras på förskolan.

Se 39 § AFS 2000:4 om kemiska arbetsmiljörisker samt 7 § AFS 2001:1.

4. Ögonspolning

Brist

I köket hanterar ni maskindiskmedel som är märkt med farosymbol (frätande). Hanteringen sker delvis öppet i samband med påfyllning av diskmedel i diskmaskinen. Det finns risk för ögonskada om möjlighet till snabb ögonspolning saknas.

Krav

På de ställen där frätande diskmedel hanteras ska ögonspolsutrustning med tillräcklig kapacitet finnas lätt åtkomlig liksom skyddsglasögon. Platsen för ögonspolning ska vara tydligt skyltad och vägen dit ska vara fri från hinder.

Se 15 § AFS 2000:4 samt 8 och 9 §§ AFS 1999:7 om första hjälpen och krisstöd.

5. Belastningsergonomi

Brist

Vid inspektionen framkom att arbetshöjden på skötborden på avdelningarna Trollet, Draken och Rövarkulan inte går att anpassa efter personalens olika längd. Personalen utsätts för risk för belastningsbesvär då de får arbeta vid för höga eller för låga skötbord.

Krav

Ni ska se till att samtliga skötbord på förskolan går att anpassa efter personalens olika längd.

Se 2 § AFS 1998:1.

Upplysning

I normalfallet är arbetstagarens armbågshöjd den lämpligaste arbetshöjden.

Inspektionen

Inspektionen genomfördes i huvudsak i intervjuform/ dialogform med biträdande rektor och huvudskyddsombud. En rundvandring gjordes även i förskolans kök samt vissa avdelningar. Vid mötet behandlades förskolans systematiska arbetsmiljöarbete, belastningsergonomi samt störande buller.

Skyddsombudens medverkan

Arbetsmiljöverket förutsätter att skyddsombudet får delta vid planering av åtgärderna. Se 6 kap 4 § arbetsmiljölagen.

Information

Ett inspektionsmeddelande är en uppmaning till er att vidta åtgärder för att undanröja de brister och risker som kom fram vid inspektionen. Kraven är ställda utifrån Arbetsmiljöverkets tillämpning av gällande arbetsmiljöregler. Om ni inte vidtar åtgärder kan Arbetsmiljöverket komma att besluta om ett föreläggande eller förbud i ärendet.

Arbetsmiljöverkets föreskrifter utvecklar och preciserar arbetsmiljölagen inom arbetsmiljöområdet. Föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1 senast ändrad 2003:4) beskriver hur det går till att skapa en säker arbetsmiljö.

Saknas kunskap eller kompetens för det systematiska arbetsmiljöarbetet i den egna verksamheten ska arbetsgivaren anlita företagshälsovården eller motsvarande hjälp utifrån.

Besök Arbetsmiljöverkets webbplats www.av.se när ni vill veta mer om oss och om lagar och föreskrifter om arbetsmiljö.

Har ni frågor att ställa går det bra att kontakta oss.

Lars Isgren
Arbetsmiljöinspektör

ARBETSMILJÖ
VERKET

INSPEKTIONSMEDELANDE

Datum
2007-03-16

Vår beteckning
AIST 2007/12465

Sid
5 (5)

Kopia skickad till:

Biträdande rektor Ingrid Wistedt, Förskolan Bullerbyn, Johan Skyttes Väg 325-
327, 125 33 Älvsjö

Huvudskyddsombud Håkan Brodén, Dalskolan, Sulvägen 52, 126 40 Hägersten

N:\Enhet 4\Isgren\2007 ärenden\Im\IM 07 Förskolan Bullerbyn.doc

Enhet:	Förskolan Bullerbyn IKB 6441
Diskuterat på APT den:	2007-04-07
Chef/arbetsmiljödelegat:	Inger Wistedt, bitr. rektor
Skyddsombud:	Håkan Brodén, huvudskyddsombud

Områden, exempel: - Arbetslokaler o personalutr

- Tekniska hjälpmedel

- Ergonomi/arbetsställningar

- Brandsäkerhet

- Elsäkerhet - Belysning

- Ventilation - Buller

Skyddsround 2007 - Buller

Fysiska arbetsmiljörisker och åtgärder - bedömning och handlingsplan

Gick igenom verksamheten för att hitta störande buller, som kommer att åtgärdas:

Problemmråde (i prioriterad ordning)	Riskbedömning		Åtgärd/kommentar	Ansvarig	När det ska vara klart	Kostnad	Uppföljning
	Allvarlig	Ej allvarlig					
Minska på bullret från barnens hyllor.		X	Köpa in material för att klistra på alla hyllor som barnen använder, för att minska ljudet när barnen ställer leksaker m.m på hyllorna.	Ingrid Westermark	15/6 -07	?	17/8 -07
Slammer/buller från barnens leksakslådor m.m.		X	Till alla lådor som barnen lägger bilar, legobitar osv skall inköpas liggunderlag som kommer att klippas till rätt storlek och läggas i botten på lådorna för att minimera bullret.	Monica Wänfelt	15/6 -07	?	17/8 -07
Skrapljud från stolar.		X	Köpa in filtassas till alla stolar.	Lilian Norin	15/6 -07	?	17/8 -07
Minska på slammret från bordsskivorna.		X	Köpa tjocka vaxdukar till alla bord som inte är akustikbord.	Ingrid Westermark	15/6 -07	?	17/8 -07
Akustikbord.		X	Köpa in ett akustikbord per termin.	Inger Wistedt	15/6	?	17/8 -07

Vattenfylld plastthink.			X	Plastthinken som barnen lägger besticken i efter lunch skall vara välfylld med vatten, då minskas slammret.	Pedagog på avdelningen.	omedelbart	0:-	17/8 -07
Leksaker.			X	Från och med nu inte köpa in saker som låter.	Den pedagog som då är inköpsansv.	omedelbart	?	17/8 -07
Leksaker.			X	Från och med nu köpa in saker som har gummihål.	Den pedagog som då är inköpsansv.	omedelbart	?	17/8 -07
Lastbilar på gården.			X	De stora lastbilarna låter väldigt mycket, skall från och med nu enbart lekas med i sandlådan.	Pedagogerna	omedelbart	?	17/8 -07
Samlingar.			X	Temasamlingar med barnen, där vi kommer att berätta om hur starka ljud påverkar vår hörsel, barnen får vara med och leta ljud osv.	Pedagogerna som har ansvar för samlingarna	omedelbart	?	17/8 -07
Bristande kunskaper angående buller.	X			Diskutera buller på nästa APT-möte och göra i ordning en pärm som heter ATT MINSKA PÅ BULLRET.	Bitr. rektor	10/5 -07	0:-	17/8 -07
Bristande kunskaper angående buller.	X			Ta kontakt med företagshälsovården för att lyssna om de kan ge oss en föreläsning under Ht.	Bitr. rektor	15/12 -07	?	30/12-07